2024/2365

10.10.2024

USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2024/2365

ze dne 11. dubna 2024

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku pro čistý vodík na rozpočtový rok 2022

EVROPSKÝ PARLAMENT,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu společného podniku pro čistý vodík na rozpočtový rok 2022,

— s ohledem na článek 100 a přílohu V jednacího řádu,

— s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0089/2024),

A. vzhledem k tomu, že společný podnik pro čistý vodík, který sídlí v Bruselu, byl zřízen nařízením Rady (EU) 2021/2085 ([1]) v listopadu 2021 jako součást programu Horizont Evropa, a to na období do 31. prosince 2031; vzhledem k tomu, že společný podnik pro čistý vodík nahradil společnou technologickou iniciativu pro palivové články a vodík (dále jen „společný podnik pro palivové články a vodík“), která byla v květnu 2008 vytvořena nařízením Rady (ES) č. 521/2008 ([2]) v rámci sedmého rámcového programu pro výzkum na období do 31. prosince 2024 a prodloužena v květnu 2014 v rámci programu Horizont 2020 nařízením Rady (EU) č. 559/2014 ([3]) na období do 31. prosince 2017 (dále jen „společný podnik pro palivové články a vodík 2“), a stal se jejím nástupcem;

B. vzhledem k tomu, že společný podnik pro čistý vodík je partnerstvím veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu a inovací týkajících se technologií vodíkových a palivových článků; vzhledem k tomu, že zakládajícími členy jsou Unie zastoupená Evropskou komisí, odvětvové sdružení (Hydrogen Europe) a výzkumné sdružení (Hydrogen Europe Research);

C. vzhledem k tomu, že v zájmu větší transparentnosti by společný podnik pro čistý vodík měl ve své roční účetní závěrce zveřejňovat příslušné informace o příspěvcích členů na úrovni programů; vzhledem k tomu, že u každého programu, v jehož rámci působí, by měl společný podnik do konce roku předkládat všechny relevantní informace podle jednotlivých kategorií členů, včetně cílů pro příspěvky stanovených v právních předpisech pro příslušný program, objemu obdržených příspěvků a objemu právních závazků; navrhuje, aby společný podnik pro čistý vodík pokračoval ve zvyšování transparentnosti;

Rozpočtové a finanční řízení

1. konstatuje, že ze zprávy Účetního dvora o ověření roční účetní závěrky společného podniku pro čistý vodík (dále jen „zpráva Účetního dvora“) vyplývá, že účetní závěrka za rok 2022 zobrazuje věrně ve všech významných ohledech finanční situaci tohoto společného podniku k 31. prosinci 2022, výsledky jeho činnosti, jeho peněžní toky a změny čistých aktiv za daný rok v souladu s jeho finančním nařízením a s účetními pravidly, která přijal účetní Komise; na základě zprávy Účetního dvora dále konstatuje, že uskutečněné operace, na nichž se zakládá účetní závěrka, jsou ve všech významných ohledech legální a správné;

2. oceňuje úlohu společného podniku pro čistý vodík při podpoře výzkumné a inovační činnosti v oblasti vodíkových technologií v Evropě;

3. konstatuje, že disponibilní rozpočet na rok 2022 ([4]) činil v prostředcích na závazky ([5]) 314,3 milionu EUR (ve srovnání s 15,8 milionu EUR v roce 2021), z čehož bylo 305,8 milionu EUR vyčleněno na provozní činnost a 8 milionů EUR na správní výdaje, a v prostředcích na platby ([6]) 118,3 milionu EUR (ve srovnání s 56,2 milionu EUR v roce 2021), z čehož 109,7 milionu EUR připadalo na provozní činnost a 8,1 milionu EUR na správní výdaje;

([1]) Nařízení Rady (EU) 2021/2085 ze dne 19. listopadu 2021, kterým se zřizují společné podniky v rámci programu Horizont Evropa a zrušují nařízení (ES) č. 219/2007, (EU) č. 557/2014, (EU) č. 558/2014, (EU) č. 559/2014, (EU) č. 560/2014, (EU) č. 561/2014 a (EU) č. 642/2014 (Úř. věst. L 427, 30.11.2021, s. 17).

([2]) Nařízení Rady (ES) č. 521/2008 ze dne 30. května 2008 o založení společného podniku pro palivové články a vodík (Úř. věst. L 153, 12.6.2008, s. 1).

([3]) Nařízení Rady (EU) č. 559/2014 ze dne 6. května 2014 o založení společného podniku pro palivové články a vodík 2 (Úř. věst. L 169, 7.6.2014, s. 108).

([4]) Disponibilní rozpočet zahrnuje nevyužité rozpočtové prostředky z předchozích let, které společný podnik pro čistý vodík opětovně začlenil do rozpočtu běžného roku, účelově vázané příjmy a prostředky přerozdělené na příští rok.

([5]) Schválené prostředky na závazky činily 8,4 milionu EUR a následně byly pozměněny tak, aby zahrnovaly zvýšení příjmů a výdajů souvisejících s novým programem v rámci programu Horizont Evropa a nevyužité prostředky z předchozích let.

([6]) Schválené prostředky na platby činily 53,2 milionu EUR, přičemž tato částka byla zvýšena na základě změny v důsledku nového programu a s cílem pokrýt plánovanou výzvu k předkládání návrhů zveřejněnou v roce 2022, jejímž cílem bylo provádění strategického programu pro výzkum a inovace (SRIA).

4. konstatuje, že změny ve výši rozpočtu společného podniku pro čistý vodík se do velké míry odvíjejí od prováděcí fáze víceletých výzkumných a inovačních programů, které společný podnik provádí; konstatuje dále, že v roce 2022 zahájil společný podnik pro čistý vodík provádění programu Horizont Evropa, a proto rozpočet na rok 2022 zahrnuje rozpočet na závazky pro první výzvy programu Horizont Evropa plánované na rok 2022 a rozpočet na platby pro související platby předběžného financování;

5. podotýká, že se Účetní dvůr domnívá, že informace o příspěvcích členů na úrovni programů nejsou dostatečné; oceňuje závazek společného podniku pro čistý vodík zabývat se touto otázkou;

6. konstatuje, že částky příspěvků v účetní závěrce společného podniku pro čistý vodík za rok 2022 zaúčtované podle jednotlivých kategorií členů (EU a členové ze soukromého sektoru) se od sebe výrazně liší; podotýká, že tomu tak je proto, že hotovostní příspěvky Unie jsou potvrzeny a zaúčtovány v okamžiku, kdy jsou společnému podniku pro čistý vodík vyplaceny při zahájení realizace projektu, avšak věcné příspěvky členů jsou zaúčtovány až po potvrzení vzniklých a vykázaných nákladů na provádění projektu;

7. vyzývá společný podnik pro čistý vodík, aby na tento rozdíl mezi zaúčtovanými částkami hotovostních příspěvků na jedné straně a věcnými příspěvky na straně druhé reagoval tak, že bude na konci roku poskytovat informace o právních závazcích členů tohoto společného podniku, pokud jde o podepsané grantové dohody a zakázky;

8. vítá, že pokud jde o provádění sedmého rámcového programu pro výzkum, dosáhl společný podnik pro čistý vodík cílů týkajících se příspěvků členů;

9. konstatuje, že na konci roku 2022 přijal společný podnik pro čistý vodík závazky ve výši 425,8 milionu EUR, tj. 95 % z maximálního provozního příspěvku EU ve výši 450 milionů EUR na podepsané grantové dohody v rámci sedmého rámcového programu na výzkum; konstatuje dále, že z této částky přidělené na závazky zbývá v roce 2023 vyplatit přibližně 3 miliony EUR (tj. 0,7 %) na uzavření posledního probíhajícího projektu sedmého rámcového programu pro výzkum; poukazuje na to, že na konci roku 2022 vykázali členové ze soukromého sektoru věcné příspěvky na úrovni minimálního cíle 450 milionů EUR, jejichž platnost společný podnik pro čistý vodík v plném rozsahu potvrdil;

10. konstatuje, že pokud jde o program Horizont 2020, je nízká úroveň potvrzených věcných příspěvků členů ze soukromého sektoru na provozní činnost ve výši 51,7 milionu EUR (v roce 2021 to bylo 38,6 milionu EUR) výsledkem toho, že společný podnik pro čistý vodík tyto příspěvky potvrzuje v rámci programu Horizont 2020 v pozdější fázi, když se provádí konečná platba na projekty a vydává osvědčení o finančním výkazu;

11. na základě zprávy Účetního dvora konstatuje, že právní závazek členů je na úrovni jejich cílů týkajících se příspěvků;

12. konstatuje, že co se týče výsledků společného podniku pro čistý vodík v rámci programu Horizont 2020, pokud jde o podepsané grantové dohody a smlouvy, přijal společný podnik na konci roku 2022 závazky plynoucí z podepsaných grantových dohod a zakázek v rámci programu Horizont 2020 v plném rozsahu maximálního provozního příspěvku EU ve výši 646 milionů EUR; konstatuje dále, že z této částky přidělené na závazky zbývá v nadcházejících letech vyplatit na projekty a smlouvy, které ještě nebyly dokončeny, přibližně 88,5 milionu EUR (tj. 13,7 %);

13. podotýká navíc, že členové ze soukromého sektoru se právně zavázali poskytnout věcné příspěvky na provozní činnost společného podniku pro čistý vodík ve výši 190,5 milionu EUR a věcné příspěvky na dodatečnou činnost ve výši 1 039 milionů EUR, tj. 340,6 % minimálního cíle ve výši 361 milionů EUR; bere na vědomí, že tyto částky přidělené na závazky byly na konci roku 2022 plně vykázány;

14. konstatuje, že na činnost programu Horizont 2020 neobdržel společný podnik pro čistý vodík žádné nové operační prostředky na závazky, protože poslední výzvu k předkládání návrhů dokončil na konci roku 2020;

15. na základě zprávy Účetního dvora konstatuje, že čerpání prostředků na provozní platby z rozpočtu na rok 2022 na činnost programu Horizont 2020 se snížilo (81 % v roce 2022 oproti 88 % v roce 2021), neboť příjemci čelili rostoucím nákladům a problémům s prováděním projektů v důsledku koronavirové krize a útočné války proti Ukrajině, a že následkem toho bylo nutné prodloužit dobu trvání většiny projektů v rámci programu Horizont 2020 a odložit konečné platby na rok 2023;

16. konstatuje, že pokud jde o program Horizont Evropa, Komise v roce 2022 poskytla hotovostní příspěvky ve výši 80 milionů EUR, z nichž společný podnik pro čist vodík využil 47 milionů EUR (tj. 59 %) na platby předběžného financování související s prvními grantovými dohodami uzavřenými v rámci programu Horizont Evropa;

17. konstatuje, že společný podnik pro čistý vodík zveřejnil první výzvu k předkládání návrhů týkajících se vodíku v rámci programu Horizont Evropa v celkové hodnotě 300 milionů EUR; konstatuje, že výsledkem hodnocení výzvy z roku 2022 bylo stažení čtyř témat, k nimž nebyly předloženy žádné vhodné návrhy ([7]); konstatuje dále, že společný podnik pro čistý vodík převedl nevyužitý rozpočet na platby ve výši 33 milionů EUR do roku 2023, a to na platby předběžného financování v souvislosti s novými grantovými dohodami, které mají být podepsány na začátku roku 2023;

18. na základě zprávy Účetního dvora konstatuje, že na konci roku 2022 byla míra plnění u správního rozpočtu (hlava 2) nízká, neboť činila 62 % prostředků na závazky a 51 % prostředků na platby; bere na vědomí, že společný podnik pro čistý vodík vysvětlil, že tento stav byl způsoben pozastavením plateb souvisejících s organizací akce Vodíkový týden, odloženým zadávacím řízením na modernizaci kancelářské budovy a pozdějším uzavřením významné rámcové smlouvy o poskytování služeb;

Zadávání veřejných zakázek a zaměstnanci

19. na základě konsolidované výroční zprávy o činnosti společného podniku pro čistý vodík konstatuje, že v návaznosti na praxi tohoto podniku uplatňovanou v posledních letech zahrnovala v roce 2022 správa nabídkových řízení a smluv interinstitucionální zadávací řízení zahájená Komisí nebo jinými orgány EU a výsledné víceleté rámcové smlouvy; konstatuje navíc, že v zájmu minimalizace administrativy spolupracuje společný podnik pro čistý vodík na potřebách týkajících se nabídkových řízení také s dalšími společnými podniky;

20. konstatuje, že společný podnik pro čistý vodík intenzivně využíval moduly eTendering, eNotices a eSubmission a zahájil proces integrace nástroje pro řízení zadávání veřejných zakázek (PPMT), který bude v provozu v roce 2023;

21. konstatuje, že tým statutárních zaměstnanců společného podniku pro čistý vodík sestává z 29 pracovníků (27 dočasných zaměstnanců a 2 smluvních zaměstnanců); konstatuje dále, že k personálním zdrojům patří dva vyslaní národní odborníci;

22. na základě souhrnné výroční zprávy o činnosti za rok 2022 konstatuje, že digitální pracoviště každého zaměstnance je soustavně modernizováno: zaměstnancům společného podniku pro čistý vodík byl zajištěn odpovídající přístup k úplnému souboru aplikací Komise pro řízení grantů; obnova hardwaru byla provedena podle plánu spolu s nezbytným prodloužením licencí pro základní aplikace, jako jsou Slido, Webex, Business Object, Adobe či mobilní telefonie, což každému zaměstnanci zajistilo v rámci nového systému práce na dálku větší flexibilitu;

23. konstatuje, že podle služebního řádu úředníků Evropské unie a pracovního řádu ostatních zaměstnanců Evropské unie, který je stanoven v nařízení Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 259/68 ([8]), a podle pokynů společného podniku pro čistý vodík by měl výbor zaměstnanců jmenovat do výběrové komise pro externí výběrová řízení nejméně jednoho člena; konstatuje, že Účetní dvůr zjistil, že výběrová komise pro kontrolovaná náborová řízení žádného člena jmenovaného výborem zaměstnanců neměla a že společný podnik pro čistý vodík nemohl výbor zaměstnanců zřídit, přestože mezi zaměstnanci vyhlásil několik výzev k vyjádření zájmu;

Řídicí a kontrolní systémy

24. konstatuje, že u výdajů sedmého rámcového programu prováděl audity ex post společný podnik pro čistý vodík, zatímco za audity ex post u výdajů v rámci programů Horizont 2020 a Horizont Evropa byl odpovědný společný auditní útvar generálního ředitelství Komise pro výzkum a inovace; konstatuje dále, že u konečných výdajů sedmého rámcového programu uskutečněných v roce 2022 společný podnik pro čistý vodík audity ex post neprovedl, a to kvůli jejich nevýznamným částkám, a proto u výdajů sedmého rámcového programu zveřejnil jako konečnou míru chyb reprezentativní míru chyb 2,0 % a míru zbytkových chyb 1,1 %, jichž dosáhl na konci roku 2021;

25. konstatuje, že u výdajů společného podniku pro čistý vodík na program Horizont 2020 (zúčtování a konečné platby) vykázal společný podnik reprezentativní míru chyb 2,9 % a míru zbytkových chyb 0,9 % ([9]); konstatuje dále, že u programu Horizont Evropa nebyly provedeny žádné audity ex post, jelikož se první průběžné platby očekávají až v roce 2024;

([7]) Na základě objasnění společného podniku je třeba pojem „stažení témat“ chápat jako situaci, kdy „z důvodu absence úspěšných žádostí/návrhů není dané téma pokryto“.
([8]) Úř. věst. L 56, 4.3.1968, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1968/259(1)/oj.
([9]) Konsolidovaná výroční zpráva o činnosti společného podniku pro čistý vodík za rok 2022, kapitola 4.1.1.1.

26. konstatuje, že za účelem posouzení kontrol provozních plateb ve společném podniku pro čistý vodík prověřil Účetní dvůr náhodně vybraný vzorek plateb provedených v rámci programu Horizont 2020 v roce 2022 na úrovni konečných příjemců ([10]); konstatuje, že v jednom případě Účetní dvůr zjistil a vyčíslil závažnou chybu týkající se osobních nákladů, kdy příjemce vykázal hodiny odpracované během doby dovolené a do vykázaných nákladů zahrnul i nezpůsobilé dodatečné náklady na odměny, a v jiném případě závažnou chybu týkající se nákladů vykázaných za vybavení, které příjemce během vykazovaného období nepoužil, a nesprávně vypočtených osobních nákladů;

27. vítá, že na konci roku 2022 společný podnik pro čistý vodík vypracoval a zavedl úplnou koncepci kontrol ex ante založenou na riziku v souladu s pokyny společného auditního útvaru Komise a se zohledněním rizikové situace tohoto konkrétního společného podniku pro čistý vodík; konstatuje, že za tímto účelem se společnému podniku pro čistý vodík podařilo určit nejpodstatnější riziková kritéria, na jejichž základě vypracoval koncepci monitorování založenou na riziku;

28. konstatuje, že tato koncepce mu umožnila posoudit míru rizika každého projektu a příjemce během hlavních fází realizace projektu, jako je vypracování grantové dohody, dodatky ke grantové dohodě, podávání zpráv a platba; podotýká, že společný podnik pro čistý vodík v této souvislosti stanovil ke své koncepci založené na riziku i vnitřní pokyny a vyškolil své zaměstnance a informoval je o jejich řádném a důsledném uplatňování;

29. vítá, že společný podnik pro čistý vodík vyvinul koncepci auditů ex post založenou na riziku, aby v důsledku čisticího účinku svých auditů ex post snížil míru chyb;

30. bere na vědomí informaci uvedenou ve zprávě Účetního dvora, že společný podnik pro čistý vodík vypracoval upravenou koncepci založenou na riziku, aby na základě kontrol ex ante a auditů ex post získal větší jistotu: na počátku roku 2022 analyzoval společný podnik pro čistý vodík celý základní soubor svých příjemců v rámci programu Horizont 2020 a vybral ty, kteří představovali z hlediska auditů ex post založených na riziku největší riziko; konstatuje, že nejrizikovější příjemci byli všichni největší příjemci – kde na souhrn projektů v rámci programu Horizont 2020 prováděných společným podnikem pro čistý vodík přispíval společný podnik částkou přesahující 1 milion EUR –, kteří nikdy nebyli předmětem auditu ex post a měli rizikový profil malého či středního podniku nebo postavení nového subjektu;

31. konstatuje, že zbývající největší příjemci byli vyzváni, aby vyplnili krátký dotazník se sebehodnocením, který se zaměřoval na nejčastější chyby zjištěné při předchozích auditech ex post, k nimž patří složitost zvolené možnosti pro vykazování osobních nákladů, významné subdodávky, pořizování aktiv, interní plnění, metoda vykazování nákladů a zohlednění výsledků předchozích auditů ex post; konstatuje, že společný podnik pro čistý vodík na základě odpovědí příjemců určil největší příjemce s vysokým rizikem pro kontroly ex ante a uspořádal s nimi finanční internetové semináře, během nichž se zaměřil na hlavní charakteristiky správného vykazování nákladů s významnými nákladovými položkami; dále konstatuje, že výsledků těchto seminářů využili projektoví a finanční referenti společného podniku pro čistý vodík k tomu, aby zvýšili účinnost jeho kontrol ex ante prováděných v budoucnu u nadcházejících výkazů nákladů těchto největších příjemců (fáze platby);

32. oceňuje, že společný podnik pro čistý vodík vyvinul koncepci auditů ex post založenou na riziku, jež má snížit míru chyb na základě cíleněji vybraného vzorku, jenž by vedl k odhalení příjemců, kteří jsou nejvíce náchylní k chybám, a posílil tak čisticí účinek jejich auditů ex post; považuje to za významnou pozitivní změnu v přístupu k auditům ex post, neboť rámec interní kontroly Komise týkající se grantů programu Horizont Evropa neumožňuje vytvořit zvláštní reprezentativní vzorky společného podniku, a tudíž vypočítat zvláštní reprezentativní a zbytkovou míru chyb pro společné podniky;

33. konstatuje, že Účetní dvůr zjistil, že společné podniky s dobře propracovanou koncepcí auditů ex post založenou na riziku vykazují míru zbytkových chyb pod průměrem společných podniků, které takovou koncepci nemají, a to díky systematickému vyhledávání nejrizikovějších příjemců a jejich auditu;

([10]) Pokud jde o grantové platební operace testované u příjemců, činí prahová hodnota pro hlášení vyčíslitelných chyb 1 % kontrolovaných nákladů.

Kontrola opatření přijatých v návaznosti na připomínky z předcházejících let

34. konstatuje, že „připomínky“ uvedené ve specifických výročních zprávách společného podniku pro čistý vodík jsou ve skutečnosti doporučeními Účetního dvora bez časových lhůt; konstatuje, že Účetní dvůr kroky prováděné v návaznosti na připomínky každoročně sleduje a na základě toho uvádí, zda jsou stále „otevřeny“, nebo zda byly „uzavřeny“;

35. konstatuje, že pokud jde o společný podnik pro čistý vodík, byly připomínky z předchozích let v důsledku nápravných opatření společného podniku přijatých v roce 2022 uzavřeny.